

Priporočila za cepljenje odraslih in otrok, starih 5 let in več, proti pnevmokoknim okužbam

Skupina	Starost	PCV20	PCV13	PPV23	Revakcinacij a ^s	Sheme [‡]	Plačnik
		Cepljenje	Cepljenje	Cepljenje			
Zdravi							
	5-64	M	M	M		1	Samo-plačniško
	≥65	P	P	P	Izjemoma	1	PPV23 – ZZS; PCV13 in PCV20 – samo-plačniško;
Širše indikacije							
Kronični bolniki*	≥5	P	P	P		1	PPV23 – ZZS; PCV13 in PCV20 – samo-plačniško
Ožje indikacije							
Anatomska ali funkcionalna asplenija, okrnjena imunost**;	≥5	P	P	P	V določenih primerih	2	ZZS
Likvorfistula, polžev vsadek	≥5	P	P	P		2	ZZS
PKMC	≥5	P	P	P	V določenih primerih	3	ZZS

PCV-20 – 20-valentno pnevmokokno konjugirano cepivo (registrirano od 18. leta);
 PCV13 – 13-valentno pnevmokokno konjugirano cepivo;
 PPV23 – pnevmokokno polisaharidno cepivo;
 M – možno (smiselno?); P – priporočljivo;
 PKMC – presaditev krvotvornih matičnih celic

‡ Sheme cepljenja

- Cepljenje z enim odmerkom PPV23 ali PCV20 (samo za odrasle) ali PCV13; na željo osebe, je možno tudi cepljenje s PCV13 in PPV23 – v tem primeru naj se cepljenje prične s PCV13 (glej shemo 2).
- Za **odrasle** je priporočeno cepljenje z enim odmerkom PCV20; možno je tudi cepljenje s PCV13 in PPV23 (glej shemo v nadaljevanju za osebe, mlajše od 18 let). Odrasli, ki so že pričeli cepljenje z enim odmerkom PCV13 ali PPV23, lahko cepljenje dokončajo s PCV20. V tem primeru naj prejmejo PCV20 najmanj eno leto po predhodnem cepljenju s PCV13 oz. PPV23.
Osebe, mlajše od 18 let, cepimo s PCV13 in PPV23: najprej s PCV13 in nato po najmanj 8 tedenskem presledku še s PPV23. V primeru, da je oseba predhodno dobila enega ali več odmerkov PPV23, se cepi s PCV13 najmanj eno leto po zadnjem odmerku PPV23. V primeru potrebe po revakcinaciji s PPV23 požitveni odmerek ne sme biti apliciran prej kot 8 tednov po cepljenju s PCV13 in ne prej kot 5 let od zadnjega odmerka PPV23.
- Shema cepljenja po PKMC objavljena na spletni strani NIJZ (<http://www.nijz.si/navodila-in-priporocila-za-cepljenje-0>)

§ **Revakcinacija** je priporočena:

- **enkrat** po petih letih ali več za osebe z okrnjeno imunostjo (vključno z osebami z anatomsko in funkcionalno asplenijsko in osebami po PKMC), ki so bile predhodno (osnovno) cepljene s PCV13 in PPV23 in še niso prejele odmerka PCV20. Za revakcinacijo se priporoča PCV20, lahko pa se uporabi tudi PPV23.
- **enkrat** za osebe ≥ 65 let (ki so bile predhodno cepljene s PCV13 in/ali PPV23 in še niso prejele odmerka PCV20), če je od cepljenja minilo najmanj 5 let in je bila starost osebe ob zadnjem odmerku < 65 let (upoštevamo tudi pri osebah z okrnjeno imunostjo). Za revakcinacijo se priporoča PCV20, lahko pa se uporabi tudi PPV23.
Osebe, stare 65 let ali več, ki so že prejele revakcinacijo s PPV23, lahko po presoji zdravnika prejmejo še en odmerek PCV20 (če ga predhodno še niso prejele), najmanj 5 let po zadnjem odmerku cepiva proti pnevmokoknim okužbam.

* **Kronični bolniki:**

Cepljenje proti pnevmokoknim okužbam je priporočljivo za kronične bolnike, še posebej za osebe, ki imajo kronične bolezni obtočil, dihal, sečil, jeter, metabolne bolezni (sladkorna bolezen...), nekatere živčno-mišične in vezivne bolezni, maligna obolenja, nekatere bolezni krvi in krvotvornih organov in bolezni, ki slabijo imunski odziv.

** **Okrnjena imunost** (bolezni in stanja, ki slabijo imunski odziv):

- prirojena ali pridobljena imunska pomanjkljivost (vključuje pomanjkanje komplementa, humoralno in celično imunsko pomanjkljivost);
- okužba s HIV;
- končna ledvična odpoved;
- nefrotski sindrom;
- maligne neoplazme, ki slabijo imunski odziv (npr. levkemija, limfom, Hodgkinova bolezen, generaliziran malignom, multipli mielom);
- zdravljenje zaradi rakave bolezni;
- imunosupresivno zdravljenje (vključuje tudi dolgotrajno sistemsko kortikosteroidno zdravljenje (več kot en mesec v odmerku ekvivalentnem 20 mg prednizolona ali več/dan ali pri otrocih (< 20 kg) v odmerku 1mg ali več/kg/dan);
- zdravljenje z obsevanjem;
- presaditev čvrstih organov.

Za otroke stare do 5 let veljajo priporočila za cepljenje objavljena na spletni strani NIJZ:

<http://www.nijz.si/navodila-in-priporocila-za-cepljenje-0#cepljenje-proti-pnevmokoknim-okuzbam-za-odrasle-in-otroke>

Viri

STIKO. Empfehlungen der Ständigen Impfkommission beim Robert Koch-Institut 2022. Epidemiologisches Bulletin 4, 2022. Dostopno na:

https://www.rki.de/DE/Content/Infekt/EpidBull/Archiv/2022/Ausgaben/04_22.pdf?__blob=publicationFile

UK Health Security Agency. Pneumococcal: the green book, chapter 25. In: UK Health Security Agency. Immunisation against infectious disease. London: UK Health Security Agency, 2021. Dostopno na:

<https://www.gov.uk/government/publications/pneumococcal-the-green-book-chapter-25>

CDC. Use of 13-Valent Pneumococcal Conjugate Vaccine and 23-Valent Pneumococcal Polysaccharide Vaccine for Adults with Immunocompromising Conditions: Recommendations of the ACIP. MMWR 2012;61(No.40):816-19.

CDC. Prevention of Pneumococcal Disease Among Infants and Children - Use of 13-Valent Pneumococcal Conjugate Vaccine and 23-Valent Pneumococcal Polysaccharide Vaccine. MMWR 2010;59(No. RR-11):1-18.

CDC. Updated Recommendations for Prevention of Invasive Pneumococcal Disease Among Adults Using the 23-Valent Pneumococcal Polysaccharide Vaccine (PPSV23). MMWR 2010;59(No.34):1102-6.

Department of Health. The green book: Immunisation against infectious disease. Chapter 25. Dostopno na:

https://www.wp.dh.gov.uk/immunisation/files/2012/07/Green-Book-Chapter-25-v4_0.pdf.pdf

CDC. Pneumococcal Vaccine Recommendations. Dostopano 31.8.2023 na spletni strani:

<https://www.cdc.gov/vaccines/vpd/pneumo/hcp/recommendations.html>